

KUTSESTANDARD

VEOAUTOJUHT II

TRANSPORDI JA LOGISTIKA KUTSENÕUKOGU

EESSÕNA

Eesti kutsekvalifikatsiooni süsteemis määratletakse kutsekvalifikatsiooni nõudeid viiel tasemel. I tase on madalaim ja V tase kõrgeim (vt lisa A – Kutsekvalifikatsiooni süsteemi terminid). Kõik kutsed ei eelda kutsekvalifikatsiooni tasemete fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonitasemed, sealhulgas vajaduse korral ka haridusnõuded, määrab kindlaks kutsenõukogu.

Käesolev kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide vahel kokkulepitud nõudeid sotsiaalhooldaja I, II ja III kutsekvalifikatsioonile.

Kutsestandardi koostas Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu moodustatud veoautojuhtide töörühm koosseisus:

Jaak Kivisild	Transring Tartu OÜ
Aare Väliste	Laarmann ja KO AS
Edgar Künnapu	Autojuhi Koolitus OÜ
Tarvi Viks	Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsioon
Toivo Kuldkepp	Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsioon
Lauri Lusti	Eesti Rahvusvaheliste Autovedajate Assotsiatsioon

Ajavahemikus 20. aprill – 5. mai 2003.a. viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus, millesse kaasati 111 ettevõtte esindajad Eesti erinevatest piirkondadest. Kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on töörühm arvestanud arvamusküsitlustel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Kutsestandardi koostamisel on arvestatud CEDEFOP'i (European Centre for the Development of Vocational Training – Euroopa Kutsehariduse Arenduskeskus) poolt koostatud Euroopa Liidu liikmesriikide kutseoskusnõuete võrdleva analüüsiga ja Soome kutsekvalifikatsiooninõuete (näyttötutkintojen kuvaukset)

Käesolev kutsestandard on koostatud uustöötlusena.

Käesoleva kutsestandardi jõustumisel kaotab kehtivuse 7. novembril 2000.a. Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu otsusega nr. 1 kinnitatud veoautojuht II kutsestandard.

Käesolev veoautojuhi II kutsestandard on kinnitatud 13.06.2003. a. Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu otsusega nr. 7. ning 29.11.2006.a. Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu otsusega nr 16 kinnitatud üheks aastaks kuni 29.11.2007 aastani.

Kutsestandardis sisalduv kutsekvalifikatsioon on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

Kutsestandardite kasutusala on järgmine:

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub veoautojuht maismaatranspordi valdkonda, kood 6024.

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub veoautojuht 8. pearühma “Seadme ja masinaoperaatorid”, kood 8324.

3 KUTSENIMETUS JA KUTSEKVALIFIKATSIOONITASE

Eesti keeles: Veoautojuht II
Lisakvalifikatsioonid:

- ohtlike ainete veod
- rahvusvahelised kaubaveod

Inglise keeles: Truck driver II
Additional qualifications:

- carriage of dangerous goods
- international road transport

Vene keeles: Водитель грузовика II
Дополнительные кфалификаций:

- перевозки опасных грузов
- международные перевозки грузов

4 KUTSEKIRJELDUS

Veoautojuht teostab nii siseriiklikku kui ka rahvusvahelist veoste vedu. Veoautojuht toimetab kauba õigeaegselt sihtkohta, järgides nii seaduse kui ka ettevõtte poolt kehtestatud eeskirju.

Veoautojuht jälgib võimalusel veoste peale- ja mahalaadimist, ta vastutab veose paigutuse ja kinnituse eest ning kontrollib seda, vältimaks veose liikumist kogu veoprotsessi vältel.

Veoautojuht vastutab kauba säilimise ja vigastusteta kohaletoimetamise eest.

Veoautojuht on kohustatud enne väljasõitu veenduma sõiduki korrasolekus ja jälgima teel olles selle tehnoseisundit.

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

Vajalik on sõiduki ehituse tundmine, suutmaks ennetada, avastada ja võimalusel kõrvaldada liiklust ohustada võivaid rikkeid.

Töö on vahelduva iseloomuga, iseseisev, võib esineda töötamist nädalavahetustel, riiklikel pühadel, samuti ka õhtusel ja öisel ajal.

Veoautojuhina töötamine nõuab emotsionaalset stabiilsust, head nägemist, pinge- ja stressitaluvust, täpsust, kiiret reageerimist ja õiget tegutsemist ekstreem-situatsioonides. Vajalikud on ka korrektsus, analüüsivõime, vastutustunne ja oskus planeerida enda tööd ja aega.

Töö on seotud teenindamisega, mis eeldab korrektset välimust, suhtlemisvalmidust, sõbralikkust, kannatlikkust, võimet tulla toime erinevate inimestega. Veoautojuht arvestab teiste liiklejatega ja suhtub neisse lugupidavalt.

Ohtlike ainete vedude ja/või rahvusvaheliste vedude lisakvalifikatsiooni saab veoautojuht peale vastava täiendkoolituse läbimist.

Rahvusvahelistel vedudel töötamine eeldab ka võõrkeele oskust ja rahvusvahelise veosteveo õigusaktide teadmist.

Tööd raskendavad tegurid on tee- ja ilmastikuolude vaheldumine, ebakorrapärased töö-, sõidu- ja puhkeajad, kõrgendatud vastutusest ja riskist põhjustatud pinge.

Vibratsioon, müra, heitgaasid ning pidev töö istuvas asendis võivad põhjustada tervisekahjustusi (kutsehaigusi).

Veoautojuht peab läbima autoveoseaduses ettenähtud täiendkoolituse.

Veoautojuht II kutsekvalifikatsiooni taotlemise eelduseks on B, C- või C1 kategooria auto ja/või BE, CE- või C1E kategooria autorongi juhiluba ja vastava ametikoolituse läbimine. Nõutav on autoveoseaduse sätetele vastava täiendkoolituse läbimine.

Soovitav haridustase kutsekvalifikatsiooni tõendamisel on vähemalt põhiharidus, rahvusvaheliste vedude puhul keskharidus.

5 KUTSEOSKUSNÕUDED (vt lisa B)

5.1 Üldoskused ja -teadmised:

5.1.1 Transpordi infrastruktuur ja transpordiökonomika alused - algtase

5.1.2 Seadusandlus

1) kutsealaga seonduvad õigusaktid

2) tööõigus

5.1.3 Töökeskkonna ohutus – kesktase

1) tööhügieen ja töötervishoid

2) tuleohutuse nõuded ja tulekustutusvahendite kasutamine

3) esmaabi

5.1.4 Keskkonnakaitse – algtase

1) sõidukitest tulenevate ohtude vältimine

2) keskkonda vähem ohustavad sõiduviisid

5.1.5 Suhtlemisoskus ja teeninduskultuur

5.1.6 Keeleoskus (vt lisa A)

1) eesti keel –A2

2) 2 võõrkeelt - A1

5.1.7 Arvuti kasutamine

5.1.8 Kindlustus – algtase

5.1.9 Kutse-eesitika

5.2 Põhioskused ja -teadmised

- 5.2.1 Sõiduki üldehitus, tehnoseisund ja varustus
- 5.2.2 Veoste veokorralduse alused ja veoste veo korraldust reguleerivad õigusaktid ning eeskirjad (veoste ekspedeerimine)
- 5.2.3 Veose ja sõiduki kasutamisega seonduvad dokumendid
- 5.2.4 Veoste laadimine ja kinnitamine
- 5.2.5 Autojuhi ja asjaomaste ametiisikute õigused, kohustused ja vastutus
- 5.2.6 Töö-, sõidu- ja puhkeaeg, sõidumeeriku kasutamine
- 5.2.7 Maanteekaardi lugemine
- 5.2.8 Tegutsemine ohu- ja eriolukorras

Valitavad põhioskused

- 5.2.9 Metsamaterjalide vedu
- 5.2.9 Paakauto juhtimine
- 5.2.10 Suuremõõduliste ja raskekaaluliste veoste vedu
- 5.2.11 Kiiresti riknevate ainete vedu (ATP nõuded)

5.3 Lisaoskused ja -teadmised

- 5.3.1 Lisakvalifikatsioonid
 - 1) ohtlike ainete veod (ADR nõuded)
 - 2) rahvusvahelised kaubaveod
- 5.3.2 Kolmas võõrkeel

6 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib kutsestandardit muuta enne kehtivusaja lõppu.

KUTSEKVALIFIKATSIOONI SÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskuste, vilumustele, kogemustele, väärtushinnangutele ja isikuomadustele.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel.

I tase – töötaja täidab tööülesandeid ühesuguses olukorras, on omandanud kutsealased oskused ja teadmised enamasti kutsealasel väljaõppel, võib vajada juhendamist töö käigus, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

II tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste omab vilumust ja kogemust, töötab iseseisvalt, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

III tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses ja vahelduvas olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste ning vilumustele ja kogemustele omab meisterlikkust, valmisolekut kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

IV tase – töötaja täidab analüüsimist ja otsustamist eeldavaid tööülesandeid muutavas olukorras, omab kutsealaseid teadmisi ja oskusi; korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

V tase – töötaja täidab teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste analüüsimist, süstematiseerimist ja edasiarendamist ning õpetamist eeldavaid tööülesandeid muutavas olukorras, omab laialdasi kutsealaseid teadmisi ja oskusi, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

KUTSEOSKUSNÕUDED

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Erioscused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

KONKREETSETE TEADMISTE JA OSKUSTE TASEMETE KIRJELDUSED

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Kesktaase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtaase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED
Lisa C

	A1	A2	B1	B2	C1	C2	
MÕISTMINE	<i>Saan aru tuttavatest sõnadest ja fraasidest, mis puudutavad mind, minu perekonda ja minu vahetut ümbrust, kui inimesed räägivad aeglaselt ja selgelt.</i>	Saan aru fraasidest ja sageli kasutatavatest sõnadest, mis on vahetult seotud mulle oluliste valdkondadega (näiteks info minu ja mu perekonna kohta, sisseostude tegemine, kodukoht, töö). Saan aru lühi-keste, lihtsate ja selgelt välja-hääldatud ütluste põhisisust.	Saan aru põhilisest infost selges tavakõnes tuttavatel teemal: töö, kool, vaba aeg jne. Saan aru aeglaselt ja selgelt edastatud raadio- või telesaadete põhisisust, kui need käsitlevad päevateemasid või mulle huvitavaid teemasid.	Saan aru pikematest kõnedest ja ettekannetest ning tuttava teema puhul isegi nende keerukamatest nüanssidest. Saan aru enamiku teleuudiste, publitsistikaasadete ja filmide sisust.	Saan aru pikemast tekstist isegi siis, kui see pole selgelt liigendatud ja seosed on esitatud kas kaudselt või vihjamisi. Saan suurema vaevata aru tele-programmidest ja filmidest.	Saan vaevata aru igasugusest kõnest, olenemata sellest, kus seda esitatakse. Saan aru ka kiirkõnest, kui mulle antakse pisut aega hääldusviisiga harjumiseks.	KUULAMINE
	Saan aru tuttavatest nimedest, sõnadest ja väga lihtsatest lausetest näiteks siltidel, plakatitel või kataloogides.	Saan aru väga lühikestest lihtsatest tekstidest. Oskan leida eeldatavat spetsiifilist informatsiooni lihtsatest igapäevatekstidest (näiteks reklaamid, tööpakkumised, prospektid, menüüd, sõiduplaanid), samuti saan aru lühikestest lihtsatest isiklikest kirjadest.	Saan aru tekstidest, mis koosnevad sagedamini esinevatest või minu tööga seotud sõnadest. Saan aru sündmuste, mõtete ja soovide kirjeldusest isiklikes kirjades.	Saan aru aktuaalsetel teemadel kirjutatud artiklitest, kus autorid väljendavad mingeid kindlaid seisukohti või vaatenurki. Saan aru tänapäevasest proosast.	Saan aru pikkadest ja keerulistest tekstidest, nii olustikulistest kui ka kirjanduslikest, tajudes nende stiilist eripära. Saan aru erialastest artiklitest ja pikematest tehnilistest juhenditest isegi siis, kui need vahetult ei puuduta minu eriala.	Saan vaevata aru kõigist kirjaliku teksti liikidest, sealhulgas abstraktsetest, struktuurilt ja/või keeleli- selt keerulistest tekstidest, näiteks käsiraamatutest, erialastest artiklitest ja ilukirjandusest.	LUGEMINE
RÄÄKIMINE	Oskan lihtsal viisil suhelda tingimusele, et vestluspartner aeglaselt räägib, vajadusel öeldut kordab või ümber sõnastab ning mind vestlemisel aitab. Oskan küsida lihtsaid küsimusi ja neile vastata.	Saan hakkama igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel teemadel. Oskan kaasa rääkida, ehkki ma ei oska veel ise vestlust juhtida.	Saan enamasti keelega hakkama maal, kus see on kasutusel. Oskan ettevalmistuseta vestelda tuttavatel, huvitaval või olulisel teemal: pere, hobid, töö, reisimine ja päevastundmused.	Oskan vestelda piisavalt spontaanselt ja ladusalt, nii et suhtlemine keelt emakeelena kõnelevate inimestega on täiesti võimalik. Saan aktiivselt osaleda aruteludes tuttavatel teemal, oskan oma seisukohti väljendada ja põhjendada.	Oskan end mõistetavaks teha ladusalt ja spontaan-selt, väljendeid eriti otsi-mata. Oskan kasutada keelt paindlikult ja tulemuslikult nii ühiskondlikel kui ka tööalastel eesmärkidel. Oskan avaldada mõtteid ja arvamusi ning vestluses teemat arendada.	Saan vaevata osaleda igas vestluses ja diskussioonis ning oskan idioome ja kõnekeelseid väljendeid. Oskan täpselt edasi anda tähendusvarjuundeid. Vajadusel oskan lausungi ümber sõnastada, nii et vestluses osalejad seda vaevalt märkavad.	SUULINE SUHTLUS
	Oskan kasutada lihtsaid fraase ja lauseid kirjeldamaks kohta, kus elan, ja inimesi, keda tunnen.	Oskan kasutada mitmeid fraase ja lauseid, et kirjeldada oma perekonda ja teisi inimesi, elutingimusi, hariduslikku tagapõhja, praegust või eelmist tööd.	Oskan lihtsate seostatud lausetega kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja kavatsusi. Oskan lühidalt põhjendada ning selgitada oma seisukohti ja plaane. Oskan edasi anda jutu, raamatu ja filmi sisu ning kirjeldada oma muljeid.	Oskan selgelt ja üksik-asjalikult käsitleda ainet laias teemaderingis, mis puudutab minu huvialasid. Oskan selgitada oma seisukohti aktuaalsetel teemadel, tuues välja erinevate arvamuste poolt- ja vastuargumendid.	Oskan keerulisi teemasid täpselt ja üksikasjalikult kirjeldada, välja tuua alateemad ja olulisemad punktid ning teha kokkuvõtet.	Oskan esitada selge ja ladusa, kontekstile vastavas stiilis kirjelduse või põhjenduse, millel on loogiline ülesehitus, mis aitab kuulajal märgata ja meelde jätta kõige olulisemat.	SUULINE ESITUS
KIRJUTAMINE	Oskan kirjutada lühikest ja lihtsat teadet (näiteks postkaarti puhkuse-tervitustega) ning täita formulare (näiteks hotelli registreerimislehte, kus küsitakse isikuandmeid: nime, aadressi, rahvust/ kodakondsust).	Oskan teha märkmeid ja koostada väga lihtsat isiklikku kirja, näiteks kellegi tänamiseks.	Oskan koostada lihtsat seostatud teksti tuttavatel või mulle huvi pakkuvatel teemal. Oskan kirjutada isiklikku kirja, milles kirjeldan oma kogemusi ja muljeid.	Oskan kirjutada selgeid ja detailseid tekste mulle huvi pakkuvates teemaderingis. Oskan kirjutada esseed, aruannet või referaati, edastamaks infot ning kommenteerides ja põhjendades oma seisukohti. Oskan kirjutada kirju, milles tõstan esile kogemuste ja sündmuste mulle olulisi aspekte.	Oskan ennast väljendada selges, hästi liigendatud tekstis, avaldades oma arvamust vajaliku põhjalikkusega. Oskan kirjutada kirja, esseed või aruannet keerukal teemal ja esile tõsta olulisemat. Oskan lugejast lähtuvalt kohandada oma stiili.	Oskan kirjutada ladusalt ja selgelt vajalikus stiilis. Oskan koostada keerulisi kirju, aruandeid või artikleid, esitada ainet loogiliselt liigendatuna nii, et lugeja suudab eristada olulist. Oskan koostada erialaseid ja ilukirjandus-likke sisukokkuvõtteid, annotatsioone ning retsensioone.	KIRJUTAMINE

